

УДК 619:616.98:636.5

ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОЛІБАКТЕРІОЗУ ПТИЦІ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ**МЕЛЬНИК В.В.**, к. вет. н., доцент
ОНИЩУК А.В., студентНаціональний університет біоресурсів і
природокористування України
м. Київ
melnyk31011980@gmail.com

На основі проведеного ретроспективного аналізу інфекційної патології птиці у Вінницькій області за період 2010-2014 р. встановлено, що інфекційні захворювання птиці представлені 7-ма нозологічними одиницями (сальмонельоз, колібактеріоз, пастерельоз, стафілококоз, стрептококоз, псевдомоноз, мікоплазмоз), решта захворювань у цей період мала поодинокий характер. Серед усіх захворювань, що реєструються в даному регіоні колібактеріоз займає 2-е місце (29,94%), поступаючись лише сальмонельозу (38,22%).

Аналіз питомої ваги колібактеріозу в загальній інфекційній патології птиці бактеріальної етіології, показав, що захворюваність колібактеріозом склала в середньому 35,98%. Аналізуючи виявлення випадків колібактеріозу серед різних видів птиці, встановлено що колібактеріоз зустрічається найчастіше у курей (85,9%).

Вивчення та аналіз річної динаміки виникнення колібактеріозу серед птиці, показав чітку сезонність його прояву, яка характеризується проявом захворювання з квітня по вересень (86,2% усіх випадків), з піком захворюваності в серпні місяці (20,0%).

Колібактеріоз, птиця, кури, епізоотична ситуація, ретроспективний аналіз, нозологічний профіль, сезонність

У рамках жорсткої конкуренції між імпортованими та вітчизняними виробниками м'яса птиці і яйця та інтенсифікації виробництва досить гостро стоїть питання про якість та безпеку виробленої продукції. Для вирішення завдань із організації конкурентоспроможного виробництва і виконання продовольчої програми перед ветеринарною службою нашої країни стоїть першочергове завдання щодо недопущення виникнення та розповсюдження інфекційних хвороб тварин, зокрема колібактеріозу птахів, що досить часто зустрічається [1, 2, 3].

Колібактеріоз птиці має широке поширення у всіх регіонах України, а також і за її межами [2, 4].

Вінницька область за своїми господарсько-економічними, природно-кліматичними та екологічними умовами є зоною інтенсивного птахівництва. Навколишнє середовище, організм птиці та збудники інфекційних хвороб нерозривно пов'язані між собою і мають постійний вплив один на одного. Зміна однієї з ланок цього ланцюга викликає миттєву зміну властивостей інших.

Порушення технології виробництва та зберігання кормів веде до постійного тиску на імунну систему організму токсичними речовинами.

На характері епізоотичного процесу інфекційних хвороб птахів позначаються і господарсько-економічні передумови. У результаті реформ, багато птахогосподарств занепали, а ті що залишилися на плаву потрапили в умови жорсткої конкуренції. Також негативний вплив мали події, пов'язані з пташиним грипом, результатом чого було різке зниження ціни на продукти птахівництва, що ще більше посилює без того нестабільне становище вітчизняних виробників.

Ці та інші чинники призвели до того, що на птахофабриках не витримувалися тимчасові розриви між посадками птиці, що призвело до біологічної втоми приміщень і накопичення патогенних біологічних агентів. Багато підприємств з метою економії не проводять лабораторних досліджень загиблої птиці, а здійснюють лікування антибіотичними препаратами без визначення чутливості до них мікроор-

ганізмів. Чим сприяють багаторазовому пасажуванню збудників і підвищенню їх вірулентності та стійкості до антибіотиків. В результаті таких дій більше половини антибіотиків безсилі проти збудників таких захворювань як колібактеріоз, стрептококоз, стафілококоз, псевдомоноз та інших [5, 6, 7, 8, 9, 10].

Тому **метою** нашої роботи було вивчення особливостей епізоотичного процесу колібактеріозу птахів.

Матеріали та методи досліджень. Для виявлення динаміки розповсюдження випадків захворювання на колібактеріоз птиці в Вінницькій області використовували звіти та дані Управління ветеринарної медицини Вінницької області за 2010-2014 роки.

На основі сучасних методів епізоотологічного аналізу вивчали епізоотичну ситуацію щодо колібактеріозу птахів на території Вінницької області за період з 2010 по 2014 рік. Встановили нозологічний профіль інфекційної патології курей і питому вагу колібактеріозу в ньому. Вивчили та проаналізували причини виникнення колібактеріозу, поширеність захворювання серед різних видів птиці, річну динаміку.

Результати досліджень. Вінницька область є регіоном з розвиненим птахівництвом не тільки промисловим, але і приватним. Практично на кожному приватному господарстві є в середньому близько 50 голів свійських птахів різних видів (кури, качки, гуси, індики), що в

свою чергу не може не позначатися на епізоотичній ситуації в області. У птахогосподарствах області різних форм власності основну масу становлять респіраторні та шлунково-кишкові захворювання різної етіології, частина, з яких це захворювання пов'язані з порушенням годівлі та умов утримання птиці в господарствах. Але ці захворювання не є особливо важливими в епізоотологічному плані, так як є локальними і залежать тільки від рівня організації роботи на підприємстві. Найбільший інтерес складають інфекційні захворювання, так як вони здатні поширюватися не лише в межах господарства, але і охоплювати цілі регіони.

Проведено ретроспективний аналіз інфекційної патології птахів у Вінницькій області за період 2010-2014 р.

Аналізуючи дані було встановлено, що інфекційні захворювання птахів представлені в основному 7-ма нозологічними одиницями (сальмонельоз, колібактеріоз, пастерельоз, стафілококоз, стрептококоз, псевдомоноз, мікоплазмоз), решта захворювання в цей період мала поодинокий характер. Серед усіх цих захворювань, що реєструються в даному регіоні колібактеріоз займає 2-е місце (29,94%), поступаючись лише сальмонельозу (38,22%). Частка пастерельозу становить 22,61%, стрептококозу – 5,59%, стафілококозу – 1,68%, псевдомонозу – 1,57% та мікоплазмозу – 0,39% (рис. 1).

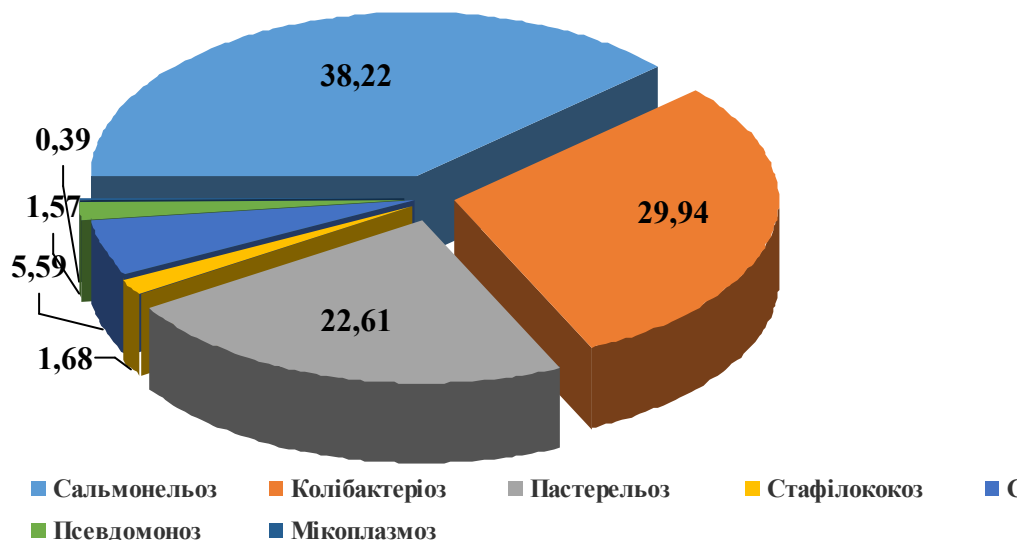

Рис. 1. Модель нозологічного профілю хвороб птиці бактеріальної етіології

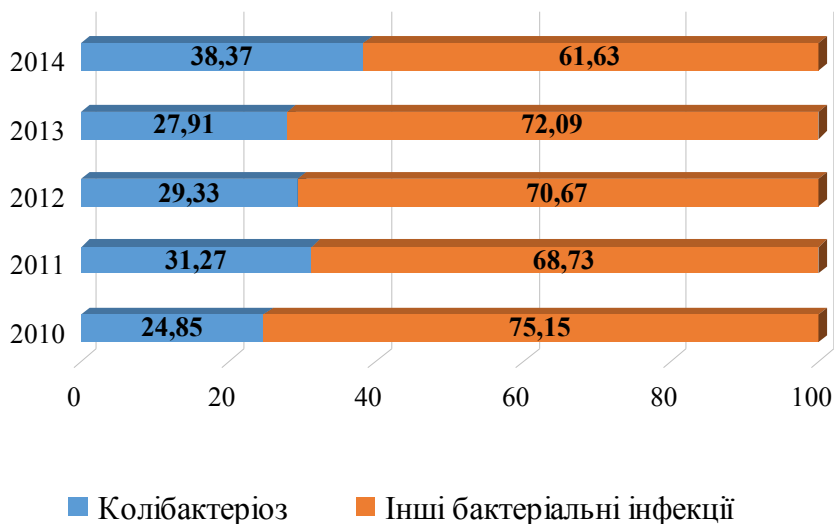

Рис. 2. Питома вага колібактеріозу в інфекційній патології птиці

Аналіз питомої ваги колібактеріозу в загальній інфекційній патології птиці бактеріальної етіології, що реєструються в птахогосподарствах Вінницької області (рис. 2), показав, що за період з 2010 по 2014 рр. захворюваність колібактеріозом склала в середньому 35,98%.

Для більш повної оцінки епізоотичної ситуації в Вінницькій області нами було проведено аналіз виявлення випадків колібактеріозу серед різних видів птиці за період з 2010 по 2014 роки (табл. 1).

З таблиці ми бачимо, що колібактеріоз зустрічається найчастіше у курей, що становить 85,9% від усіх зареєстрованих випадків, в індиків – 6,2%, у качок – 4,6%, у гусей – 2,8%, у інших видів птиці (цесарки, перепели, страуси) дане захворювання було виявлено в 0,5%

випадків. Слід зазначити, що, такі результати в деякій мірі обумовлені відповідним розподілом чисельності зазначених видів домашніх птахів.

Аналізуючи статистичні дані за п'ять років (період з 2010 по 2014 рік) щодо спалахів колібактеріозу протягом календарного року, нами було встановлено, що епізоотичний процес при колібактеріозі курей має чітко виражену сезонність (табл. 2).

Аналізуючи дані таблиці 2, ми бачимо, що спостерігається помітне зростання випадків виникнення колібактеріозу серед птахів в квітні (11,19%) і продовжує повільно зростати, досягаючи максимального піку в серпні (19,31%), потім відбувається зниження цього показника у вересні до 15,41% і в жовтні до

Таблиця 1. Захворюваність колібактеріозом різних видів птиці

Види птахів	Роки					Всього	%
	2010	2011	2012	2013	2014		
Кури	187	70	116	58	113	544	85,9
Качки	1	-	10	8	10	29	4,6
Гуси	1	5	3	4	5	18	2,8
Індики	3	10	8	8	10	39	6,2
Інші види	-	1	1	-	1	3	0,5
Всього	192	86	138	78	139	633	100

Таблиця 2. Річна динаміка колібактеріозу птиці у Вінницькій області в період з 2010 по 2014 рр.

Місяці	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Всього за рік
Роки													
2010	0	0	4	19	31	18	33	50	20	16	0	0	191
2011	0	0	0	5	12	14	15	13	7	5	0	0	71
2012	0	0	5	9	10	11	24	25	33	5	0	0	122
2013	5	0	8	9	9	11	8	7	7	0	0	0	64
2014	2	6	11	14	17	16	14	20	15	9	2	1	127
Всього за 5 років	7	6	28	56	79	70	94	115	82	35	2	1	575
%	1,2	1,0	4,9	9,7	13,7	12,2	16,3	20	14,3	6,1	0,4	0,2	100

6,65%. У листопаді і грудні спалахи колібактеріозу носять поодинокий характер, а у січні виявлено усього 7 випадків захворювання птиці на колібактеріоз, що склало в загальний річний динаміці 0,45% (рис. 3). Подібну сезонність можна пояснити тим, що у весняно-літній період спостерігається збільшення кількості птиці в приватному секторі, крім того,

при високих середньодобових температурах створюються сприятливі умови для збереження і розмноження *E.coli* у воді і кормах.

Таким чином вивчаючи річну динаміку виникнення колібактеріозу серед птиці, встановлено сезонність його прояву, яка характеризується проявом захворювання з квітня по вересень (86,2% усіх випадків), з піком захворюваності в серпні місяці (20,0%).

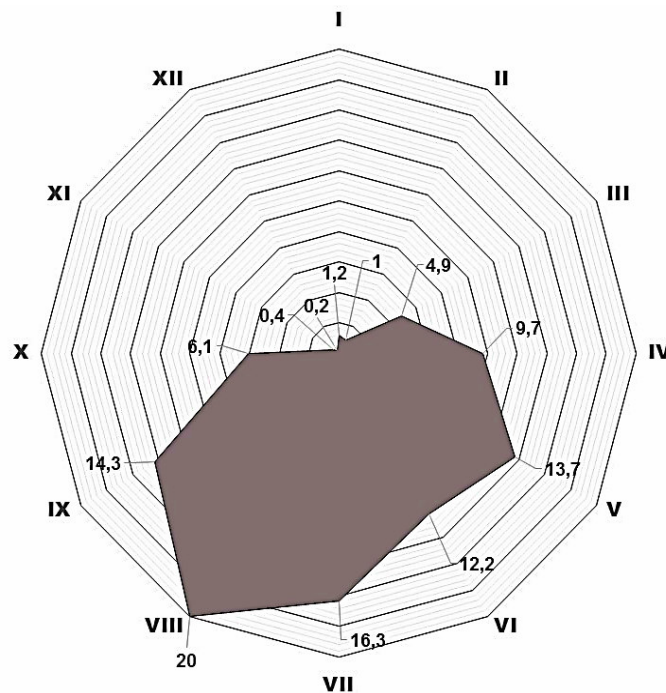

Рис. 3. Річна динаміка захворюваності курей колібактеріозом у Вінницькій області в період з 2010 по 2014 рік

Висновки.

1. При вивченні епізоотичного процесу встановлено, що інфекційні захворювання птиці представлені сімома нозологічними одиницями (сальмонельоз, колибактеріоз, пастерельоз, стафілококоз, стрептококоз, псевдомоноз, мікоплазмоз), серед яких захворюваність колибактеріозом домашньої птиці склала в середньому 29,94% з усіх хвороб інфекційної етіології.

2. Аналіз питомої ваги колибактеріозу, в загальній інфекційній патології птиці бактеріаль-

ної етіології, за досліджуваний період склав в середньому 35,98%.

3. На основі аналізу виявлення випадків колибактеріозу серед різних видів птиці за період з 2010 по 2014 роки, встановлено, що колибактеріоз зустрічається найчастіше у курей (85,9%) порівняно з іншими видами птиці.

4. На основі вивчення річної динаміки захворюваності курчат колибактеріозом, встановлена сезонність його прояву: з квітня по вересень (86,2%), з піком захворюваності у серпні (20,0%).

ЛІТЕРАТУРА

1. Венгеренко Л. Т. Эпизоотическое благополучие - залог эффективной работы хозяйств / Т. Л. Венгеренко // Птицеводство. – 2008. – № 1. – С. 11-12.
2. Вержиховський О. Епізоотичний стан птахівництва в Україні / О. Вержиховський, Ю. Колос, Т. Титаренко [та ін.] // Ветеринарна медицина України. – 2007. – №6. – С. 8-9.
3. Корабльова А.І. Екологія: взаємовідносини людини і середовища / А. І. Корабльова. – Дніпропетровськ, 2001. – С. 39.
4. Панікар І. І. Особливості бактеріальної флори пташиних ферм різних областей України / І. І. Панікар, В.В. Гаркава, В.І. Рисованний // Вісник СДАУ. – Суми. – 2001. – С. 91-93.
5. Бессарабов Б.Ф. Болезни кур / Б.Ф. Бессарабов. – М.; 1974. – С.84–94.
6. Андреева Н.Л. Изучение бактериальных инфекций на птицефабриках / Н.Л. Андреева, М.Е. Дмитриева, А.А. Климов [и др.] // Ветеринария. – 2004. – №5. – С. 14-16.
7. Бессарабов Б.Ф. Направление и значение борьбы с бактериальными заболеваниями птиц / Б. Ф. Бессарабов // Птицеводство. – 1977. – № 2. – С.47-49.
8. Бессарабов Б.Ф. Рекомендации по профилактике и борьбе с болезнями птиц в промышленном птицеводстве/ Бессарабов Б.Ф., Виноходов О.В., Виноходов В.О. – Иркутск, 1980. – 68с.
9. Стегній Б.Т. Інфекційні хвороби птиці / Б.Т. Стегній, В.В. Герман. – Харків, 2003. – 125с.
10. Артемьева С. А. Колибактериоз птиц / С. А. Артемьев. – Л.: Колос, 1977. – 96 с.

**ЭПИЗООТОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ КОЛИБАКТЕРИОЗА ПТИЦ В
ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ**

Мельник В.В., Онищук А.В.

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, г. Киев

На основе проведенного ретроспективного анализа инфекционной патологии птиц в Винницкой области за период 2010-2014 г. установлено, что инфекционные заболевания птиц представлены 7-я нозологическими единицами (сальмонеллез, колибактериоз, пастереллез, стафилококкоз, стрептококкозом, псевдомоноз, микоплазмоз), остальные заболевания в этот период имели единичный характер. Среди всех заболеваний, регистрируемых в данном регионе, колибактериоз занимает второе место (29,94%), уступая лишь сальмонеллезу (38,22%).

Анализ удельного веса колибактериоза в общей инфекционной патологии птицы бактериальной этиологии, показал, что заболеваемость колибактериозом составила в среднем 35,98%.

Анализируя выявления случаев колибактериоза среди разных видов птицы, установлено что колибактериоз встречается чаще у кур (85,9%).

Изучение и анализ годовой динамики возникновения колибактериоза среди птиц, показал четкую сезонность его проявления, которая характеризуется проявлением заболевания с апреля по сентябрь (86,2% всех случаев), с пиком заболеваемости в августе (20,0%)

Колибактериоз, птицы, куры, эпизоотическая ситуация, ретроспективный анализ, нозологический профиль, сезонность

EPIZOOTOLOGICAL FEATURES OF COLIBACTERIOSIS OF BIRDS IN VINNITSA REGION

V. Melnyk, A. Onischuk

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Vinnitsa region is an area poultry house thanks to its economic-economic, climatic and environmental conditions. On average, about 50 heads of various kinds of birds (chickens, ducks, geese, turkeys) are grown in every backyard, and this may affect the epizootic situation in the region. Environment, the organism of poultry and infectious diseases are inextricably linked and have ongoing influence on each other's. Changing one link in the chain affects the other.

The poultry farms of the region are common respiratory diseases and gastrointestinal tract of different etiology, the cause of some of them is a violation of the conditions of feeding and housing. But the conditions of feeding and maintenance do not affect the epizootic. Particular attention should be paid to infection because they can spread on the farm, but also cover entire regions.

Based on a retrospective analysis of infectious disease of birds in Vinnytsia region for the period of 1996-2007, found that infectious disease of birds, mainly represented 7 nosological units (salmonellosis, colibacillosis, pasteurellosis, streptococcosis, pseudomonosis, mycoplasmosis and diseases caused by bacteria of the genus Streptococcus) the rest of the diseases in this period were sporadic.

Among all diseases registered in the region colibacteriosis takes 2nd place (29.94%), the first Salmonella (38.22%). The proportion of other diseases is 30%. Analysis of common infectious diseases of poultry bacterial etiology showed that the incidence of colibacillosis averages 35.98%.

Analyzing the incidence of colibacillosis in different species of birds have found that most of the disease were recorded in chickens, 85.9% of all reported cases.

We have found that the epizootic colibacteriosis chickens have distinct seasons, from April to September (86.2% of all cases), and peak incidence occurs in August (20.0%)

Colibacillosis, birds, chickens, epizootic, retrospective analysis, nosological profile seasonality
